

Sþ. 127. Tillaga til þingsályktunar [100. mál]

um heimild til aðildar Íslands að Menningarmálastofnun Sameinuðu þjóðanna (UNESCO).

(Lögð fyrir Alþingi á 84. löggjafarþingi, 1963.)

Alþingi ályktar að heimila ríkisstjórninni að gerast fyrir Íslands hönd aðili að Menningarmálastofnun Sameinuðu þjóðanna (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) og takast á hendur skyldur þær, sem samkvæmt stofnskrá Menningarmálastofnunarinnar eru aðildinni samfara.

Athugasemdir við þingsályktunartillögu þessa.

UNESCO er ein af sérstofnunum Sameinuðu þjóðanna og eru öll aðildarríki Sameinuðu þjóðanna nema Suður-Afrika, sem hefur sagt sig úr UNESCO, Portúgal og Ísland, nú aðildarríki að UNESCO. Portúgal hefur þó áheyrnarfulltrúa hjá stofnuninni. Eðlilegt er, að Ísland gerist einnig aðildarríki að Menningarmálastofnun Sameinuðu þjóðanna, og er með tillögu þessari farið fram á heimild handa ríkisstjórninni til þess.

Of langt mál yrði að rekja hér hina fjölbreyttu starfsemi UNESCO á sviði fræðslu-, vísinda- og menntamála, en tilgangur stofnunarinnar er að stuðla að friði og öryggi með því að efla samstarf þjóða í milli með fræðslu-, vísinda- og menningarstarfsemi.

Stofnskrá UNESCO, ásamt íslenzkri þýðingu, er prentuð sem fylgiskjal með þingsályktunartillögu þessari, og vísast hér með til stofnskrárinnar, þar sem er að finna allar nánari upplýsingar um starfsemi UNESCO, skipulag og markmið.

Stofnunin veitir alls konar styrki, sem Ísland mundi að einhverju leyti njóta góðs af, og er talið líklegt, að Ísland mundi hafa í þessu sambandi talsvert meiri hagnað af þátttöku í UNESCO en næmi kostnaðinum af aðildinni, en sá kostnaður mundi fyrir árið 1964, að því er Ísland varðar, nema kr. 335 400.00, auk byrjunarframlags að upphæð kr. 57 600.00. Fyrir árin 1965 og 1966 mundi árgjaldið væntanlega verða um kr. 387 000.00 fyrir hvert ár.

Ferðakostnaður í sambandi við aðild Íslands að UNESCO ætti ekki að vera mikill, þar sem hægt er að fela sendiráði Íslands í París að annast fundarsetu að mestu leyti, en hins vegar yrði fulltrúi að fara héðan á allsherjarþing UNESCO, sem nú er haldið í París annað hvert ár.

Fylgiskjal.

STOFNSKRÁ

Meningarmálastofnunar Sameinuðu þjóðanna.

Samþykkt í Lundúnum 16. nóvember 1945 og breytt af aðalþingi á annarri, þriðju, fjórðu, fimmtu, sjöttu, sjöundu, áttundu, níundu, tíundu og tólftu samkomu þess.

Stjórnir þeirra ríkja, sem aðilar eru að þessari stofnskrá af hálfu þjóða sinna, lýsa yfir því:

að úr því að styrjaldir hefjast í huga

CONSTITUTION

of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Adopted in London on 16 November 1945 and amended by the General Conference at its second, third, fourth, fifth, sixth, seventh, eighth, ninth, tenth and twelfth sessions.

The Governments of the States Parties to this Constitution on behalf of their peoples declare:

That since wars begin in the minds

manna, þá er það í huga manna, sem gera verður friðnum varnir;

að vanþekking manna á siðum og lifnaðarháttum annarra þjóða hefur ávallt í sögu mannkynsins verið algeng orsök þeirrar tortryggni og vantrausts milli þjóða heims, er allt of oft hafa valdið því, að úr ágreiningi þeirra hefur orðið styrjöld;

að hin mikla og ægilega styrjöld, sem nú er lokið, var styrjöld, sem varð fyrir afneitun hinna lýðræðislegu grundvallaratriða, mannhelgi, jafnréttis og gagnkvæmrar virðingar manna og fyrir útbreiðslu í þeirra stað, vegna fáfræði og hleypidóma, á kenningunni um misrétti manna og kynþátta;

að almenn útbreiðsla menningar og menntunar mannkynsins í þágu réttlætis, friðar og frelsis sé óhjákvæmileg fyrir mannhelgi og heilög skylda, er allar þjóðir verði að rækja í anda gagnkvæmrar aðstoðar og umhyggju;

að friður byggður einvörðungu á stjórnmalalegri og efnahagslegri tilhögun ríkisstjórna yrði ekki friður, sem tryggt gæti einhuga, varanlegan og einlægan stuðning þjóða heims, og að friðinn verði því að byggja, eigi hann ekki að bregðast, á vitsmunalegri og siðgæðislegri samstöðu mannkynsins.

Af þessum ástæðum eru ríkin, sem aðilar eru að stofnskrá þessari og telja, að öllum beri fullkomin og jöfn aðstaða til menntunar, að engar hömlur skuli lagðar á leit að óhlutlægum sannleika og að frjáls skuli skipti á hugmyndum og þekkingu, sammála um og staðráðin í því, að stuðla að auknum samskiptum milli þjóða sinna í því skyni að auka gagnkvæman skilning og sannari og fullkomnari þekkingu manna á lifnaðarháttum annarra.

Fyrir því stofna þau með sér Menningarmálastofnun Sameinuðu þjóðanna í þeim tilgangi að stuðla að því, með fræðslu-, vísinda- og menningarsamskiptum þjóða heims, að náð verði því markmiði alþjóðlegs friðar og almennrar vel-

of men, it is in the minds of men that the defences of peace must be constructed;

That ignorance of each other's ways and lives has been a common cause, throughout the history of mankind, of that suspicion and mistrust between the peoples of the world through which their differences have all too often broken into war;

That the great and terrible war which has now ended was a war made possible by the denial of the democratic principles of the dignity, equality and mutual respect of men, and by the propagation, in their place, through ignorance and prejudice, of the doctrine of the inequality of men and races;

That the wide diffusion of culture, and the education of humanity for justice and liberty and peace are indispensable to the dignity of man and constitute a sacred duty which all the nations must fulfil in a spirit of mutual assistance and concern;

That a peace based exclusively upon the political and economic arrangements of governments would not be a peace which could secure the unanimous, lasting and sincere support of the peoples of the world, and that the peace must therefore be founded, if it is not to fail, upon the intellectual and moral solidarity of mankind.

For these reasons, the States Parties to this Constitution, believing in full and equal opportunities for education for all, in the unrestricted pursuit of objective truth, and in the free exchange of ideas and knowledge, are agreed and determined to develop and to increase the means of communication between their peoples and to employ these means for the purposes of mutual understanding and a truer and more perfect knowledge of each other's lives;

In consequence whereof they do hereby create the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization for the purpose of advancing, through the educational and scientific and cultural relations of the peoples of the world, the objectives of international

ferðar mannkynsins, er Sameinuðu þjóðirnar stefna að og lýst er yfir í stofnskrá þeirra.

peace and of the common welfare of mankind for which the United Nations Organization was established and which its Charter proclaims.

I. kafli.

Markmið og störf.

1. Tilgangur stofnunarinnar er að stuðla að friði og öryggi með því að efla samstarf þjóða í milli með fræðslu-, vísinda- og menningarstarfsemi til þess að auka almenna virðingu fyrir réttlæti, lögum og mannréttindum og mannfrelsi, sem staðfest er í stofnskrá Sameinuðu þjóðanna fyrir þjóðir heimsins, án tillits til kynþáttar, kynferðis, tungu eða trúarbragða.
2. Þessu markmiði hyggst stofnunin ná með því
  - (a) að taka þátt í því starfi að auka gagnkvæma þekkingu og skilning þjóða með öllum þeim samskipta- og útbreiðslutækjum, sem ná til fjöldans, og gera í því skyni tillögur um þá alþjóðlega samninga, er nauðsynlegir kunna að verða til þess að auðvelda frjálsa útbreiðslu hugmynda í orði og myndum;
  - (b) að miðla nýjum áhrifum í alþýðufræðslu og útbreiðslu menningar:
    - með samstarfi við félagsríki, að ósk þeirra, um þróun fræðslustarfsemi;
    - með því að stofna til samstarfs milli þjóðanna í því skyni að efla hugsjón jafnréttis um tækifæri til mentunar án tillits til kynþáttar, kynferðis eða nokkurs mismunar vegna efnahags eða félagslegrar aðstöðu;
    - með því að gera tillögur um fræðsluaðferðir þær, sem bezt eru fallnar til þess að undirbúa börn hvarvetna í heiminum undir þá ábyrgð, sem frelsi fylgir;
  - (c) að viðhalda, auka og útbreiða þekkingu:

Article I

Purposes and Functions.

1. The purpose of the Organization is to contribute to peace and security by promoting collaboration among the nations through education, science and culture in order to further universal respect for justice, for the rule of law and for the human rights and fundamental freedoms which are affirmed for the peoples of the world, without distinction of race, sex, language or religion, by the Charter of the United Nations.
2. To realize this purpose the Organization will:
  - (a) Collaborate in the work of advancing the mutual knowledge and understanding of peoples, through all means of mass communication and to that end recommend such international agreements as may be necessary to promote the free flow of ideas by word and image;
  - (b) Give fresh impulse to popular education and to the spread of culture;
    - by collaborating with Members, at their request, in the development of educational activities;
    - by instituting collaboration among the nations to advance the ideal of equality of educational opportunity without regard to race, sex or any distinctions, economic or social;
    - by suggesting educational methods best suited to prepare the children of the world for the responsibilities of freedom;
  - (c) Maintain, increase and diffuse knowledge;

með því að tryggja varðveislu og vernd menningararfleifðar mannkynsins, bóka, listaverka og minja um söguleg afrek og vísindaleg, og gera tillögur til hlutaðeigandi þjóða um þær alþjóðlegar samþykktir, sem þörf er þeirra vegna;

með því að hvetja til samvinnu þjóða í milli á öllum sviðum andlegrar starfsemi, og eru þar með talin skipti milli landa á fólki, sem starfar að fræðslu, vísinda- og öðrum menningarmálum, skipti á ritum og munum, sem hafa listrænt eða vísindalegt gildi, og öðru, sem til fræðslu má verða;

með því að hafa frumkvæði að aðferðum í alþjóðlegu samstarfi, sem til þess eru ætlaðar að veita öllum þjóðum aðgang að því prentuðu og birtu efni, sem fram hefur komið hjá hverri einni þeirra.

3. Stofnuninni er bannað að skipta sér af málum, sem falla í aðalatriðum undir eigin lögsögu félagsríkja, með því að æskilegt er fyrir fjölbreytni sakir, að hvert land um sig varðveiti frjálsa og upprunalega menningu og fræðslukerfi.

II. kafli. Þátttaka.

1. Þátttaka í Sameinuðu þjóðunum veitir rétt til þátttöku í Menningarmálastofnun Sameinuðu þjóðanna.
2. Sé því ekkert til fyrirstöðu í samningi milli þessarar stofnunar og Sameinuðu þjóðanna, sem gerður er í samræmi við X. kafla þessarar stofnskrár, má veita ríkjum, sem ekki eru í Sameinuðu þjóðunum, upptöku í stofnunina, að tillögu framkvæmdaráðsins, með tveimur þriðju atkvæða á aðalþingi.

by assuring the conservation and protection of the world's inheritance of books, works of art and monuments of history and science, and recommending to the nations concerned the necessary international conventions;

by encouraging co-operation among the nations in all branches of intellectual activity, including the international exchange of persons active in the fields of education, science and culture and the exchange of publications, objects of artistic and scientific interest and other materials of information;

by initiating methods of international co-operation calculated to give the people of all countries access to the printed and published materials produced by any of them.

3. With a view to preserving the independence, integrity and fruitful diversity of the cultures and educational systems of the States members of this Organization, the Organization is prohibited from intervening in matters which are essentially within their domestic jurisdiction.

Article II Membership.

1. Membership of the United Nations Organization shall carry with it the right to membership of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
2. Subject to the conditions of the Agreement between this Organization and the United Nations Organization, approved pursuant to Article X of this Constitution, States not members of the United Nations Organization may be admitted to membership of the Organization, upon recommendation of the Executive Board, by a two-thirds majority vote of the General Conference.

3. Lendum og flokkum lendna, sem ekki ráða sjálfar málum sínum í alþjóðlegum samskiptum, má veita upp-töku sem aukafélögum, enda greiði því atkvæði á aðalþingi tveir þriðju þeirra, sem viðstaddir eru og atkvæði greiða, og hafi upptökubeiðni fyrir slíkar lendur eða flokk lendna verið borin fram af félagsríki því eða öðru stjórnvaldi, er ábyrgð ber á alþjóðlegum samskiptum þeirra. Aðalþingið ákveður um réttindi og skyldur aukafélaga.
4. Félagsríki stofnunarinnar, sem svipt eru um stundarsakir réttindum og sérréttindum þátttöku í Sameinuðu þjóðunum, skulu, æski Sameinuðu þjóðirnar þess, svipt um stundarsakir réttindum og sérréttindum þessarar stofnunar.
5. Félagsríki, sem vikið er úr Sameinuðu þjóðunum, hverfur um leið sjálfkrafa úr þessari stofnun.
6. Sérhvert félagsríki eða aukafélagi í stofnuninni getur gengið úr henni með því að senda framkvæmdastjóranum úrsögn. Gengur hún í gildi 31. desember næsta almanaksár eftir að hún er send. Úrsögn breytir engu um fjárhagslegar skuldbindingar gagnvart stofnuninni á þeim degi, er hún tekur gildi. Úrsögn aukafélaga skal félagsríki leggja fram fyrir hans hönd eða annað stjórnvald, sem ábyrgð ber á alþjóðlegum skiptum hans við aðra.
3. Territories or groups of territories which are not responsible for the conduct of their international relation may be admitted as Associate Members by the General Conference by a two-thirds majority of Members present and voting, upon application made on behalf of such territory or group of territories by the Member or other authority having responsibility for their international relations. The nature and extent of the rights and obligations of Associate Members shall be determined by the General Conference.
4. Members of the Organization which are suspended from the exercise of the rights and privileges of membership of the United Nations Organization shall, upon the request of the latter, be suspended from the rights and privileges of this Organization.
5. Members of the Organization which are expelled from the United Nations Organization shall automatically cease to be members of this Organization.
6. Any Member State or Associate Member of the Organization may withdraw from the Organization by notice addressed to the Director-General. Such notice shall take effect on 31 December of the year following that during which the notice was given. No such withdrawal shall affect the financial obligations owed to the Organization on the date the withdrawal takes effect. Notice of withdrawal by an Associate Member shall be given on its behalf by the Member State or other authority having responsibility for its international relations.

III. kafli. Skipulag.

Stofnunin er þannig skipulögð: aðalþing, framkvæmdaráð og skrifstofa.

Article III Organs.

The Organization shall include a General Conference, an Executive Board and a Secretariat.

IV. kafli.
Aðalþingið.

A. Skipan.

1. Á aðalþingi eiga sæti fulltrúar félagsríkja stofnunarinnar. Stjórn hvers félagsríkis skal skipa eigi fleiri en fimm fulltrúa, og skal um val þeirra leitað álits þjóðarnefndar, hafi hún verið stofnuð, eða stofnana á sviði fræðslumála, vísinda- eða menningarmála.

B. Störf.

2. Aðalþingið markar stefnu stofnunarinnar og ákveður starf hennar í meginráttum. Það úrskurðar um áætlanir, sem framkvæmdaráðið leggur fram.
3. Aðalþingið skal, þá er æskilegt þykir og í samræmi við reglur þær, er það setur, boða til alþjóðlegra ráðstefna ríkja um fræðslumál, vísinda- og menningarmál eða útbreiðslu þekkingar. Aðalþing eða framkvæmdaráðið getur, samkvæmt slíkum reglum, boðað til ráðstefna um sömu málefni, er ríkisstjórnir taka ekki þátt í.
4. Þegar aðalþing samþykkir tillögur, er leggja skal fyrir félagsríkin, skal gera greinarmun á ályktunum og alþjóðlegum samþykktum, sem lagðar eru fyrir félagsríkin til samþykkis. Til hins fyrra nægir einfaldur meiri hluti atkvæða; til hins síðara þarf tvo þriðju hluta atkvæða. Sérhvert félagsríki skal leggja ályktanir eða samþykktir fyrir þau stjórnvöld sín, er málið ber undir, áður en ár er liðið frá lokum þeirrar samkomu aðalþings, sem ályktunina eða samþykktina gerði.
5. Samkvæmt ákvæðum V. kafla, 5. gr. (c) skal aðalþing láta Sameinuðu þjóðunum í té álit sitt um fræðslu-, vísinda- og menningarhlið þeirra mála, sem Sameinuðu þjóðirnar láta til sín taka; samkvæmt þeim skil-

Article IV
The General Conference.

A. Composition.

1. The General Conference shall consist of the representatives of the States members of the Organization. The Government of each Member State shall appoint not more than five delegates, who shall be selected after consultation with the National Commission, if established, or with educational, scientific and cultural bodies.

B. Functions.

2. The General Conference shall determine the policies and the main lines of work of the Organization. It shall take decisions on programmes submitted to it by the Executive Board.
3. The General Conference shall, when it deems desirable and in accordance with the regulations to be made by it, summon international conferences of States on education, the sciences and humanities or the dissemination of knowledge; non-governmental conferences on the same subjects may be summoned by the General Conference or by the Executive Board in accordance with such regulations.
4. The General Conference shall, in adopting proposals for submission to the Member States, distinguish between recommendations and international conventions submitted for their approval. In the former case a majority vote shall suffice; in the latter case a two-thirds majority shall be required. Each of the Member States shall submit recommendations or conventions to its competent authorities within a period of one year from the close of the session of the General Conference at which they were adopted.
5. Subject to the provisions of Article V, paragraph 5 (c), the General Conference shall advise the United Nations Organization on the educational, scientific and cultural aspects of matters of concern to the latter;

yrðum og málsmeðferð, er hlutaðeigandi forráðamenn þessara stofnana hafa orðið sammála um.

6. Aðalþing skal taka við og athuga skýrslur, sem félagsríkin skila á tilteknum fresti, svo sem ákveðið er í VIII. kafla.
7. Aðalþing kýs framkvæmdaráð og skipar framkvæmdastjóra að fengnum tillögum þess.

C. Atkvæðagreiðsla.

8. (a) Hvert félagsríki fer með eitt atkvæði á aðalþingi. Einfaldur meiri hluti atkvæða ræður nema þar sem krafizt er tveggja þriðju hluta atkvæða samkvæmt ákvæðum þessarar stofnskrár eða þingsköpum aðalþings. Meiri hluti er meiri hluti fulltrúa, sem viðstaddir eru og atkvæði greiða.
- (b) Félagsríki hefur ekki atkvæðisrétt á aðalþingi, ef heildarupphæðin, sem það skuldar stofnuninni, er hærri en heildarupphæð sú, er því ber að greiða stofnuninni á því ári og næsta almanaksári á undan.
- (c) Aðalþing getur þó veitt slíku félagsríki atkvæðisrétt, hafi það sannfærzt um, að vangreiðslunni valdi ástæður, sem hlutaðeigandi ríki fær ekki að gert.

D. Þingsköp.

9. (a) Aðalþing kemur saman til reglulegs fundar annað hvert ár. Það getur haldið aukafund að eigin ákvörðun, ákvörðun framkvæmdaráðs eða að kröfu þriðjungs aðildarríkjanna að minnsta kosti.
- (b) Aðalþing skal hverju sinni ákveða, hvar næsti reglulegur fundur skuli haldinn. Aðalþing skal ákveða, hvar aukafundur

in accordance with the terms and procedure agreed upon between the appropriate authorities of the two Organizations.

6. The General Conference shall receive and consider the reports submitted periodically by Member States as provided by Article VIII.
7. The General Conference shall elect the members of the Executive Board and, on the recommendation of the Board, shall appoint the Director-General.

C. Voting.

8. (a) Each Member State shall have one vote in the General Conference. Decisions shall be made by a simple majority except in cases in which a two-thirds majority is required by the provisions of this Constitution, or of the Rules of Procedure of the General Conference. A majority shall be a majority of the Members present and voting.
- (b) A Member State shall have no vote in the General Conference if the total amount of contributions due from it exceeds the total amount of contributions payable by it for the current year and the immediately preceding calendar year.
- (c) The General Conference may nevertheless permit such a Member State to vote, if it is satisfied that the failure to pay is due to conditions beyond the control of the Member Nation.

D. Procedure.

9. (a) The General Conference shall meet in ordinary session every two years. It may meet in extraordinary session if it decides to do so itself or if summoned by the Executive Board, or on the demand of at least one-third of the Member States.
- (b) At each session the location of its next ordinary session shall be designated by the General Conference. The location of an

skuli haldinn, hafi það boðað til hans, annars ákveður framkvæmdaráðið það.

10. Aðalþing setur sér þingsköp. Á hverri samkomu skal forseti kjörinn og aðrir starfsmenn þingsins.
11. Aðalþing skal skipa þær sérnefndir og tækninefndir og aðrar undirnefndir, sem á þarf að halda.
12. Aðalþing skal láta gera ráðstafanir til þess, að almenningur eigi aðgang að fundum, og skal slíkt háð þeim reglum, er þingið setur.

E. Áheyrnarfulltrúar.

13. Aðalþing getur, heimili þingsköp, að tillögum framkvæmdaráðs og með tveimur þriðju hlutum atkvæða, boðið sem áheyrnarfulltrúum á sérstakrar samkomur aðalþingsins eða nefnda þess fulltrúum alþjóðlegra stofnana, svo sem þeirra, sem nefndar eru í XI. kafla, 4. gr.
14. Þegar framkvæmdaráð hefur fallið á að hafa samráð við slíkar alþjóðlegar stofnanir óháðar ríkisvaldi eða aðeins háðar því að nokkru leyti, á þann veg, sem greinir í XI. kafla, 4. gr., skal bjóða þessum stofnunum að senda áheyrnarfulltrúa á samkomur aðalþingsins og nefnda þess.

V. kafli.

Framkvæmdaráðið.

A. Skipun.

1. Aðalþing kýs framkvæmdaráð úr hópi þeirra fulltrúa, sem félagsríkin hafa skipað og skal það skipað 30 fulltrúum, en hver þeirra skal vera fulltrúi ríkisstjórnar sinnar. Forseti aðalþings á *ex officio* sæti í framkvæmdaráðinu til ráðuneytis.

extraordinary session shall be decided by the General Conference if the session is summoned by it, or otherwise by the Executive Board.

10. The General Conference shall adopt its own rules of procedure. It shall at each session elect a President and other officers.
11. The General Conference shall set up special and technical committees and such other subordinate bodies as may be necessary for its purposes.
12. The General Conference shall cause arrangements to be made for public access to meetings, subject to such regulations as it shall prescribe.

E. Observers.

13. The General Conference, on the recommendation of the Executive Board and by a two-thirds majority may, subject to its rules of procedure, invite as observers at specified sessions of the Conference or of its Commissions representatives of international organizations, such as those referred to in Article XI, paragraph 4.
14. When consultative arrangements have been approved by the Executive Board for such international non-governmental or semi-governmental organizations in the manner provided in Article XI, paragraph 4, those organizations shall be invited to send observers to sessions of the General Conference and its Commissions.

Article V

Executive Board.

A. Composition.

1. The Executive Board shall be elected by the General Conference from among the delegates appointed by the Member States and shall consist of thirty members, each of whom shall represent the Government of the State of which he is a national. The President of the General Conference shall sit *ex officio* in an advisory capacity on the Executive Board.

2. Þegar kjörið er í framkvæmdaráð, skal aðalþing leitast við að haga svo kjöri, að meðal fulltrúa séu menn, sem bera gott skyn á listir, menningu, vísindi, fræðslu og útbreiðslu hugmynda og hæfir eru sökum reynslu og færni að gegna stjórnar- og framkvæmdastörfum ráðsins. Einnig skal aðalþing taka tillit til mismunandi menningar og hæfilegrar dreifingar eftir legu landa. Eigi skal nema einn ríkisborgari félagsríkis vera í framkvæmdaráðinu hverju sinni, að forseta aðalþings undanteknum.

3. Meðlimir ráðsins gegna störfum í ráðinu frá lokum samkomu þess aðalþings, sem kaus þá, til loka annarrar reglulegrar samkomu aðalþings þaðan í frá. Ráðsmenn má endurkjósa í ráðið, en ekki skulu þeir vera ráðsmenn lengur en tvö kjörtímabil samfleytt. Helmingur ráðsmanna er kjörinn á tveggja ára fresti.

4. Andist ráðsmaður eða láti af starfi, skal framkvæmdaráðið skipa mann í hans stað til loka kjörtímabils hans samkvæmt tilnefningu þeirrar ríkisstjórnar, er hann var fulltrúi fyrir. Ríkisstjórnin, sem tilnefnir, og framkvæmdaráðið skulu hafa hliðsjón af 2. gr. þessa kafla.

B. Störf.

5. (a) Framkvæmdaráð undirbýr dagskrá aðalþings. Það athugar starfsáætlun stofnunarinnar og þá fjárhagsáætlun, er framkvæmdastjórnin leggur fram samkvæmt 3. gr. VI. kafla, og leggur þær fyrir aðalþing með þeim tillögum, er það telur æskilegar.

(b) Framkvæmdaráð, sem starfar í umboði aðalþings, ber ábyrgð á

2. In electing the members of the Executive Board the General Conference shall endeavour to include persons competent in the arts, the humanities, the sciences, education and the diffusion of ideas, and qualified by their experience and capacity to fulfil the administrative and executive duties of the Board. It shall also have regard to the diversity of cultures and a balanced geographical distribution. Not more than one national of any Member State shall serve on the Board at any one time, the President of the Conference excepted.

3. Members of the Board shall serve from the close of the session of the General Conference which elected them until the close of the second ordinary session of the General Conference following that election. They shall be immediately eligible for a second term, but shall not serve consecutively for more than two terms. Half of the members of the Board shall be elected every two years.

4. In the event of the death or resignation of a member of the Executive Board, his replacement for the remainder of his term shall be appointed by the Executive Board on the nomination of the Government of the State the former member represented. The Government making the nomination and the Executive Board shall have regard to the factors set forth in paragraph 2 of this Article.

B. Functions.

5. (a) The Executive Board shall prepare the agenda for the General Conference. It shall examine the programme of work for the Organization and corresponding budget estimates submitted to it by the Director-General in accordance with paragraph 3 of Article VI and shall submit them with such recommendations as it considers desirable to the General Conference.

(b) The Executive Board, acting under the authority of the Gene-

framkvæmd þeirrar starfsáætlunar, sem aðalþing hefur samþykkt. Framkvæmdaráðið skal, í samræmi við ákvarðanir aðalþings og með hliðsjón af þeim aðstæðum, sem skapast hafa milli tveggja reglulegra aðalþinga, gera nauðsynlegar ráðstafanir til þess að tryggja hagkvæma framkvæmd starfsáætlunarinnar af hálfu framkvæmdastjórans.

- (c) Milli reglulegra funda aðalþings getur framkvæmdaráðið gegnt ráðgjafarstörfum þeim fyrir Sameinuðu þjóðirnar, sem kveðið er á um í IV. kafla, 5. gr., þegar um vandamál það, sem ráða er leitað um, hefur þegar verið fjallað í grundvallaratriðum á aðalþingi eða lausn þess felst í ákvörðunum aðalþings.
6. Framkvæmdaráð gerir tillögur til aðalþings um upptöku nýrra félagsríkja.
  7. Framkvæmdaráð setur sér sjálft starfsreglur, að öðru leyti en því sem aðalþing ákveður. Það velur sér starfsmenn úr sínum hópi.
  8. Framkvæmdaráð kemur saman á reglulegan fund að minnsta kosti tvisvar á ári og getur haldið aukafund, ef formaður boðar til hans að eigin frumkvæði eða að beiðni sex meðlima ráðsins.
  9. Formaður ráðsins leggur fyrir reglulegan fund aðalþings, af hálfu ráðsins, með eða án athugasemda, skýrslur þær um starfsemi stofnunarinnar, sem framkvæmdastjóranum ber að gera samkvæmt ákvæðum VI. kafla, 3. gr. (b).
  10. Framkvæmdaráð gerir allar nauðsynlegar ráðstafanir til að leita álits fulltrúa alþjóðlegra stofnana eða sérfróðra manna, er mál þau varða, er það fjallar um.

ral Conference, shall be responsible for the execution of the programme adopted by the Conference. In accordance with the decisions of the General Conference and having regard to circumstances arising between two ordinary sessions, the Executive Board shall take all necessary measures to ensure the effective and rational execution of the programme by the Director-General.

- (c) Between ordinary sessions of the General Conference, the Board may discharge the functions of adviser to the United Nations, set forth in Article IV, paragraph 5, whenever the problem upon which advice is sought has already been dealt with in principle by the Conference, or when the solution is implicit in decisions of the Conference.
6. The Executive Board shall recommend to the General Conference the admission of new Members to the Organization.
  7. Subject to decisions of the General Conference, the Executive Board shall adopt its own rules of procedure. It shall elect its officers from among its members.
  8. The Executive Board shall meet in regular session at least twice a year and may meet in special session if convoked by the Chairman on his own initiative or upon the request of six members of the Board.
  9. The Chairman of the Executive Board shall present, on behalf of the Board, to each ordinary session of the General Conference, with or without comments, the reports on the activities of the Organization which the Director-General is required to prepare in accordance with the provisions of Article VI. 3 (b).
  10. The Executive Board shall make all necessary arrangements to consult the representatives of international organizations or qualified persons concerned with questions within its competence.

11. Milli funda aðalþings getur framkvæmdaráðið leitað álits Alþjóðadómstólsins um lögfræðileg atriði, sem upp koma á starfssviði stofnunarinnar.
12. Þótt ráðsmenn séu fulltrúar ríkisstjórna sinna, skulu þeir fara með þau völd, sem aðalþing hefur falið þeim, í umboði aðalþings sem heildar.

C. Ákvæði til bráðabirgða.

13. Á tólftu samkomu aðalþingsins skal kjósa 18 menn í framkvæmdaráðið samkvæmt ákvæðum þessa kafla. Þrír þeirra skulu ganga úr í lok þrettánda aðalþings eftir hlutkesti. Síðan skulu kjörnir 15 menn í framkvæmdaráðið á hverju reglulegu aðalþingi.

VI. kafli. Skrifstofan.

1. Skrifstofan skal skipuð framkvæmdastjóra og því starfslíði, sem þörf er á.
2. Framkvæmdaráðið stingur upp á framkvæmdastjóra og aðalþing skipar hann til sex ára, með þeim skilmálum, er það ákveður, og má skipa hann að nýju. Hann stjórnar öllum framkvæmdum stofnunarinnar.
3. (a) Framkvæmdastjórinn, eða staðgengill, er hann skipar, skal taka þátt, án atkvæðisréttar, í öllum fundum aðalþings, framkvæmdaráðs og nefnda stofnunarinnar. Hann gerir tillögur um störf aðalþings og framkvæmdaráðs og undirbýr og leggur fyrir ráðið drög að starfsáætlun fyrir stofnunina ásamt samsvarandi fjárhagsáætlun.

11. Between sessions of the General Conference, the Executive Board may request advisory opinions from the International Court of Justice on legal questions arising within the field of the Organization's activities.
12. Although the members of the Executive Board are representative of their respective Governments they shall exercise the powers delegated to them by the General Conference on behalf of the Conference as a whole.

C. Transitional Provisions.

13. At the twelfth session of the General Conference, eighteen members shall be elected to the Executive Board pursuant to the provisions of this Article. Three of them shall retire at the close of the thirteenth session of the General Conference, the retiring members being chosen by the drawing of lots. Thereafter, fifteen members shall be elected at each ordinary session of the General Conference.

Article VI Secretariat.

1. The Secretariat shall consist of a Director-General and such staff as may be required.
2. The Director-General shall be nominated by the Executive Board and appointed by the General Conference for a period of six years, under such conditions as the Conference may approve, and shall be eligible for reappointment. He shall be the chief administrative officer of the Organization.
3. (a) The Director-General, or a deputy designated by him, shall participate, without the right to vote, in all meetings of the General Conference, of the Executive Board, and of the Committees of the Organization. He shall formulate proposals for appropriate action by the Conference and the Board, and shall prepare for submission to the Board a draft programme of work for the Organization with corresponding budget estimates.

- (b) Framkvæmdastjórinn undirbýr og sendir félagsríkjum og framkvæmdaráði á tilteknum fresti skýrslur um starfsemi stofnunarinnar. Aðalþing ákveður um hve langt tímabil skýrslur þessar skulu fjalla.
- (b) The Director-General shall prepare and communicate to Member States and to the Executive Board periodical reports on the activities of the Organization. The General Conference shall determine the periods to be covered by these reports.
4. Framkvæmdastjórinn ræður starfslið skrifstofunnar samkvæmt reglugerðum um starfslið, er aðalþing setur. Höfuðatriðið er að tryggja, að fullnægt sé ýtrustu kröfum um heiðarleik, dugnað og hæfni, en að öðru leyti skulu starfsmenn ráðnir frá eins mörgum hlutum heims og unnt er.
  4. The Director-General shall appoint the staff of the Secretariat in accordance with staff regulations to be approved by the General Conference. Subject to the paramount consideration of securing the highest standards of integrity, efficiency and technical competence, appointment to the staff shall be on as wide a geographical basis as possible.
  5. Ábyrgð sú, er á framkvæmdastjóra og starfsliði hans hvílir, skal vera að öllu leyti alþjóðlegs eðlis. Við skyldustörf sín mega þeir ekki leita eftir eða taka við fyrirmælum frá nokkurri ríkisstjórn eða yfirvaldi utan stofnunarinnar. Þeir skulu forðast hverja þá athöfn, sem ósamrím-anleg er stöðu þeirra sem alþjóðlegra embættismanna. Sérhvert félagsríki heitir að virða hið alþjóðlega eðli þeirrar ábyrgðar, er hvílir á framkvæmdastjóra og starfsliði hans, og leitast ekki við að hafa áhrif á þá við framkvæmd skyldustarfa þeirra.
  5. The responsibilities of the Director-General and of the staff shall be exclusively international in character. In the discharge of their duties they shall not seek or receive instructions from any Government or from any authority external to the Organization. They shall refrain from any action which might prejudice their position as international officials. Each State member of the Organization undertakes to respect the international character of the responsibilities of the Director-General and the staff, and not to seek to influence them in the discharge of their duties.
  6. Ekkert ákvæði þessarar greinar er því til fyrirstöðu, að stofnunin geri sérstaka samninga við Sameinuðu þjóðirnar um sameiginlega þjónustu og starfslið og um skipti á starfsmönnum.
  6. Nothing in this Article shall preclude the Organization from entering into special arrangements within the United Nations Organization for common services and staff and for the interchange of personnel.

VII. kafli.

Samstarfsstofnanir í félagsríkjum.

1. Sérhvert félagsríki skal gera þær ráðstafanir, er bezt henta aðstæðum þess, til þess að tengja helztu stofnanir þess, er láta sig varða fræðslu, vísindi og önnur menningarmál, starfi stofnunarinnar, og þá helzt með því að stofna þjóðarnefndir, er komi í meginatriðum fram fyrir hönd ríkisstjórnarinnar og slíkra stofnana.

Article VII

National Co-operating Bodies.

1. Each Member State shall make such arrangements as suit its particular conditions for the purpose of associating its principal bodies interested in educational, scientific and cultural matters with the work of the Organization, preferably by the formation of a National Commission broadly representative of the Government and such bodies.

2. Þjóðarnefndir eða samstarfsstofnanir, þar sem til eru, skulu vera sendinefndum á aðalþingi og ríkisstjórnunum til ráðgjafar um mál, sem stofnunina varða, og skulu vera tengiliðir í öllum þeim málum, er hún hefur áhuga á.
3. Stofnuninni er heimilt, æski félagsríki þess, að fela um stundarsakir eða varanlega einhverjum starfsmanni skrifstofunnar að taka sæti í þjóðarnefnd þess félagsríkis, henni til aðstoðar í starfi.
2. National Commissions or National Co-operating Bodies, where they exist, shall act in an advisory capacity to their respective delegations to the General Conference and to their Governments in matters relating to the Organization and shall function as agencies of liaison in all matters of interest to it.
3. The Organization may, on the request of a Member State, delegate, either temporarily or permanently, a member of its Secretariat to serve on the National Commission of that State, in order to assist in the development of its work.

VIII. kafli.

Skýrslur félagsríkja.

Sérhvert félagsríki skal senda stofnuninni skýrslu með tilteknu millibili, á þann veg sem aðalþing ákveður, um lög þess, reglugerðir og hagfræðilegar skýrslur varðandi fræðslu-, vísinda- og menningarmál þess og stofnanir, og um þær ráðstafanir, sem gerðar eru út af tillögum og samþykktum þeim, sem um ræðir í IV. kafla, 4. gr.

Article VIII

Reports by Member States.

Each Member State shall report periodically to the Organization, in a manner to be determined by the General Conference, on its laws, regulations and statistics relating to educational, scientific and cultural life and institutions, and on the action taken upon the recommendations and conventions referred to in Article IV, paragraph 4.

IX. kafli.

Fjárhagsáætlun.

1. Stofnunin annast sjálf framkvæmd fjárhagsáætlunar sinnar.
2. Aðalþing samþykkir og fullgildir endanlega fjárhagsáætlunina og skiptingu fjárhagslegra skuldbindinga milli félagsríkjanna með hliðsjón af þeim samningum við Sameinuðu þjóðirnar, sem gerðir kunna að verða í samkomulagi því, sem gera skal samkvæmt X. kafla.
3. Framkvæmdastjóra er heimilt, að fengnu samþykki framkvæmdaráðs, að taka við gjöfum, dánargjöfum og fjárhagsaðstoð frá ríkisstjórnnum, opinberum stofnunum og einkastofnunum, félögum og einstaklingum.
1. The Budget shall be administered by the Organization.
2. The General Conference shall approve and give final effect to the budget and to the apportionment of financial responsibility among the States members of the Organization subject to such arrangement with the United Nations as may be provided in the agreement to be entered into pursuant to Article X.
3. The Director-General, with the approval of the Executive Board, may receive gifts, bequests, and subventions directly from Governments, public and private institutions, associations and private persons.

X. kafli.

Tengsl við Sameinuðu þjóðirnar.

Þessi stofnun skal tengd Sameinuðu þjóðunum svo fljótt sem hagkvæmt er sem ein af sérstofnunum þeim, er ræðir um í 57. gr. stofnskrár Sameinuðu þjóðanna. Skulu tengsl þessi stofnuð með samkomulagi við Sameinuðu þjóðirnar samkvæmt 63. gr. stofnskrár þeirra, og skal það samkomulag samþykkt af aðalþingi þessarar stofnunar. Í samkomulaginu skal kveðið á um virka samvinnu þessara tveggja stofnana í viðleitni þeirra að ná sameiginlegu marki og þar skal einnig viðurkennd sjálfstjórn þessarar stofnunar í þeim málum, sem hún fjallar um, eins og skilgreint er í þessari stofnskrá. Slíkt samkomulag getur, meðal annars, kveðið á um, að allsherjarþing Sameinuðu þjóðanna samþykki fjárhagsáætlun stofnunarinnar og veiti fé til hennar.

XI. kafli.

Tengsl við önnur sérsamtök alþjóðleg og alþjóðastofnanir.

1. Heimilt er stofnuninni að hafa samstarf við önnur sérsamtök ríkja í milli og alþjóðlegar stofnanir, sem að viðfangsefnum og starfsháttum samrímast markmiðum hennar. Getur framkvæmdastjórinn í þessu skyni í almennu umboði framkvæmdaráðs stofnað til virkra tengsla við slík samtök og stofnanir og stofnað með þeim sameiginlegar nefndir, svo sem þörf krefur til þess að tryggja verulegt samstarf. Eigi má hann þó gera formlega samninga við slík samtök eða stofnanir nema samþykki framkvæmdaráðs komi til.
2. Nú telja aðalþing stofnunarinnar og stjórnvöld annarra sérsamtaka ríkja í milli eða alþjóðastofnana, er markmið hafa og störf á sama sviði, að æskilegt sé að fela stofnuninni eignir

Article X

Relations with the United Nations Organization.

This Organization shall be brought into relation with the United Nations Organization, as soon as practicable, as one of the Specialized Agencies referred to in Article 57 of the Charter of the United Nations. This relationship shall be effected through an agreement with the United Nations Organization under Article 63 of the Charter, which agreement shall be subject to the approval of the General Conference of this Organization. The agreement shall provide for effective co-operation between the two Organizations in the pursuit of their common purposes, and at the same time shall recognize the autonomy of this Organization, within the fields of its competence as defined in this Constitution. Such agreement may, among other matters, provide for the approval and financing of the budget of the Organization by the General Assembly of the United Nations.

Article XI

Relations with other Specialized International Organizations and Agencies.

1. This Organization may co-operate with other specialized inter-governmental organizations and agencies whose interests and activities are related to its purposes. To this end the Director-General, acting under the general authority of the Executive Board, may establish effective working relationships with such organizations and agencies and establish such joint committees as may be necessary to assure effective co-operation. Any formal arrangements entered into with such organizations or agencies shall be subject to the approval of the Executive Board.
2. Whenever the General Conference of this Organization and the competent authorities of any other specialized inter-governmental organizations or agencies whose purposes and func-

sinar og störf, og er framkvæmdastjóra heimilt að fengnu samþykki aðalþings að gera þá samninga hér um, er báðir geta á fallizt.

3. Stofnuninni er heimilt að semja við önnur millirikjasamtök um, að hvor sendi fulltrúa á fundi hins.
4. Menningarmálastofnun Sameinuðu þjóðanna getur gert þær ráðstafanir, sem við eiga, til þess að hafa samráð og samvinnu við alþjóðleg samtök, sem ríkisstjórnir standa ekki að og fjalla um mál, er falla undir starfssvið hennar. Getur hún mælt til þess, að þau taki að sér sérstök störf. Slíkt samstarf getur einnig tekið til hæfilegrar hlutdeildar fulltrúa slíkra samtaka í ráðgefandi nefndum, sem aðalþing setur á stofn.

XII. kafli.

Réttarstaða stofnunarinnar.

Ákvæði 104. og 105. gr. stofnskrár Sameinuðu þjóðanna um réttarstöðu þeirra samtaka, sérréttindi þeirra og friðhelgi, skulu gilda á sama hátt um þessa stofnun.¹⁾

XIII. kafli.

Breytingar.

1. Tillögur um breytingar á þessari stofnskrá skulu taka gildi, er aðalþing hefur samþykkt þær með tveimur þriðju atkvæða, að því tilskildu

1) Þær greinar hljóða þannig:

104. gr.

Bandalagið skal njóta á umráðasvæði sérhvers meðlimanna þeirrar réttaraðstöðu, sem nauðsynleg kann að vera til framkvæmdar starfsemi þess og tilgangi.

105. gr.

1. Bandalagið skal njóta á umráðasvæði sérhvers meðlima þess þeirra sérreittinda og friðhelgi, sem nauðsyn er til þess að það nái tilgangi sínum.

2. Fulltrúi meðlima hinna sameinuðu þjóða og embættismenn bandalagsins skulu sömuleiðis njóta þeirra sérreittinda og friðhelgi, sem nauðsynleg er til þess að þeir geti óháðir unnið störf sín í sambandi við bandalagið.

3. Allsherjarþingið getur gert tillögur í því skyni að ákveða í hverju atriði, hvernig framkvæma skuli ákvæði 1. og 2. liðs þessarar greinar, eða lagt tillögur um samþykktir í þessu skyni fyrir meðlimi hinna sameinuðu þjóða.

tions lie within the competence of this Organization, deem it desirable to effect a transfer of their resources and activities to this Organization, the Director-General, subject to the approval of the Conference, may enter into mutually acceptable arrangements for this purpose.

3. This Organization may make appropriate arrangements with other inter-governmental organizations for reciprocal representation at meetings.
4. The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization may make suitable arrangements for consultation and co-operation with non-governmental international organizations concerned with matters within its competence, and may invite them to undertake specific tasks. Such co-operation may also include appropriate participation by representatives of such organizations on advisory committees set up by the General Conference.

Article XII

Legal Status of the Organization.

The provisions of Articles 104 and 105 of the Charter of the United Nations Organization concerning the legal status of that Organization, its privileges and immunities, shall apply in the same way to this Organization.

Article XIII

Amendments.

1. Proposals for amendments to this Constitution shall become effective upon receiving the approval of the General Conference by a two-thirds

þó, að þær breytingar, sem fela í sér meginbreytingar á markmiðum stofnunarinnar eða nýjar skuldbindingar félagsríkja, verða síðan að hljóta samþykki tveggja þriðju hluta félagsríkjanna áður en þær taka gildi. Framkvæmdastjórinn skal senda félagsríkjunum texta hinna fyrirhuguðu breytingartillagna eigi síðar en sex mánuðum áður en aðalþing tekur þær til meðferðar.

2. Aðalþing hefur vald til þess að setja með tveimur þriðju atkvæða starfsreglur til að framkvæma ákvæði þessa kafla.

XIV. kafli. Túlkun.

1. Hinn enski og hinn franski texti þessarar stofnskrár skulu taldir jafngildir.
2. Sérhverju vafaatriði eða ágreiningi um túlkun þessarar stofnskrár skal skotið til Alþjóðadómstólsins til úrskurðar eða til gerðardóms, eftir því er aðalþing ákveður samkvæmt fundarsköpum sínum.

XV. kafli. Gildistaka.

1. Þessi stofnskrá er háð staðfestingu. Staðfestingarskjöl skulu afhent ríkisstjórn Bretlands.
2. Stofnskrá þessi skal liggja frammi til undirskriftar í skjalasafni ríkisstjórnar Bretlands. Undirritun getur átt sér stað hvort heldur er fyrir eða eftir að staðfestingarskjál hefur verið afhent. Engin staðfesting gildir nema áður eða eftir fari undirritun.
3. Þessi stofnskrá tekur gildi, þegar tuttugu af undirritendum hennar hafa staðfest hana. Síðari staðfestingar taka þegar gildi.

majority; provided, however, that those amendments which involve fundamental alterations in the aims of the Organization or new obligations for the Member States shall require subsequent acceptance on the part of two-thirds of the Member States before they come into force. The draft text of proposed amendments shall be communicated by the Director-General to the Member States at least six months in advance of their consideration by the General Conference.

2. The General Conference shall have power to adopt by a two-thirds majority rules of procedure for carrying out the provisions of this Article.

Article XIV Interpretation.

1. The English and French texts of this Constitution shall be regarded as equally authoritative.
2. Any question or dispute concerning the interpretation of this Constitution shall be referred for determination to the International Court of Justice or to an arbitral tribunal, as the General Conference may determine under its rules of procedure.

Article XV Entry into Force.

1. This Constitution shall be subject to acceptance. The instruments of acceptance shall be deposited with the Government of the United Kingdom.
2. This Constitution shall remain open for signature in the archives of the Government of the United Kingdom. Signature may take place either before or after the deposit of the instrument of acceptance. No acceptance shall be valid unless preceded or followed by signature.
3. This Constitution shall come into force when it has been accepted by twenty of its signatories. Subsequent acceptances shall take effect immediately.

4. Ríkisstjórn Bretlands tilkynnir öllum meðlimum Sameinuðu þjóðanna um viðtöku allra staðfestingarskjala og dag, er stofnskráin tekur gildi samkvæmt undanfarandi grein.

4. The Government of the United Kingdom will inform all Members of the United Nations of the receipt of all instruments of acceptance and of the date on which the Constitution comes into force in accordance with the preceding paragraph.

Í trausti þess hafa undirritaðir, er gilt umboð hafa til þess, undirritað þessa stofnskrá á enskri og franskri tungu, en báðir textarnir eru jafngildir.

In faith whereof, the undersigned, duly authorized to that effect, have signed this Constitution in the English and French languages, both texts being equally authentic.

Gert í Lundúnum á sextánda degi nóvembermánaðar níttján hundruð fjörutíu og fimm í einu eintaki, á ensku og frönsku, og mun ríkisstjórn Bretlands senda staðfest afrit ríkisstjórnnum allra meðlima Sameinuðu þjóðanna.

Done in London the sixteenth day of November, one thousand nine hundred and forty-five, in a single copy, in the English and French languages, of which certified copies will be communicated by the Government of the United Kingdom to the Governments of all the Members of the United Nations.